

Aan de beheerders van het Gemeentefonds
 p/a Ministerie van BZK
 Openbaar Bestuur en Democratie
 Cluster Bestuurlijke en Financiële Verhoudingen
 Postbus 20011
 2500 EA DEN HAAG

Leeuwarden, 16 januari 2012

Verzonden,

25 JAN. 2012

Ons kenmerk : 00988450
 Afdeling : Stafbureau Ondersteuning Bestuur en Directie
 Behandeld door : H.J.Kemper / (058) 292 58 45 of h.j.kemper@fryslan.nl
 Uw kenmerk :
 Bijlage(n) :

Onderwerp : Aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2011;
 gemeente Boarnsterhim

Geachte heer/mevrouw,

Naar aanleiding van uw brief van 24 november 2011 met het verzoek om advies uit te brengen over het artikel 12 rapport van DGBK/ Bestuur, Democratie en Financiën betreffende het verzoek van de gemeente Boarnsterhim om een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds voor het jaar 2011, delen wij u het volgende mee.

In ons provinciaal verslag 2011 hebben wij u geadviseerd om de gemeente Boarnsterhim een zodanige aanvullende steun te verstrekken, dat de gemeente een reële kans geboden wordt op een financieel gezonde situatie.

De inspecteur stelt voor om de gemeente Boarnsterhim voor het jaar 2011 een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds te verstrekken van € 2.985.000,--. Verder wordt voorgesteld aan de te verlenen aanvullende uitkering de volgende bijzondere voorschriften te verbinden:

- Het voorhanden hebben en uitvoeren van een saneringsbegroting 2012-2015 waarvan uiterlijk de jaarschijf 2015 reëel sluitend is.
- Het verhogen van de belastingopbrengst voor het onderdeel OZB voor het jaar 2013 en 2014 met reëel 4,5% respectievelijk 0% te vermeerderen met de in het betreffende jaar door de gemeente gehanteerde prijsindex voor de (materiële) ramingen.

- Het terugbetalen door Boarnsterhim (of haar eventuele rechtsopvolgers) van de aanvullende uitkering voor het deel dat de per ultimo 2010 aanwezige voorzieningen Grou Noord van € 1.600.000,--, Grut Palma van € 690.000,-- en/of Frisia van € 760.000,-- geheel of gedeeltelijk ten gunste van de exploitatie vrijvallen. Om de terugbetalingsplicht en- omvang te kunnen vaststellen dragen de gemeente (en haar eventuele rechtsofvolgers) zorg voor inzicht in het verloop van de afzonderlijke voorzieningen Grou Noord, Grut Palma en Frisia in de jaarrekeningen 2011 tot en met 2020. De financieel toezichthouder rapporteert hierover jaarlijks in het provinciaal verslag in het kader van artikel 12 en in de periode daarna per brief voor 1 oktober van elk jaar (laatste jaar 2021 over de jaarrekening 2020). De financieel toezichthouder rapporteert op basis van de informatie uit de jaarrekening.

Hoewel wij met het artikel 12 rapport van de inspecteur in kunnen stemmen willen wij hierbij de volgende opmerking maken.

In het laatst genoemde bijzondere voorschrift wordt een terugbetalingsplicht opgelegd aan de gemeente of diens rechtsopvolgers indien voorzieningen van de genoemde grondcomplexen voor het jaar 2021 vrijvallen ten gunste van de exploitatie. Aan de financieel toezichthouder van de provincie Fryslân wordt de opdracht gegeven om hieromtrent jaarlijks te rapporteren.

In de handleiding artikel 12 wordt aangegeven dat er een bijzonder voorschrift tot terugbetaling kan worden opgenomen na de aanvullende uitkeringsperiode indien de financiële positie van de gemeente kan of zal verbeteren. Het grondbedrijf wordt hier als voorbeeld genoemd. Door de stagnatie in de woningbouw zijn de gemeenten genoodzaakt om ten laste van de algemene middelen voorzieningen te treffen. Ook bij gemeenten die een aanvraag doen voor een aanvullende uitkering is dit het geval indien de algemene middelen toereikend zijn. Indien dit niet het geval is worden de middelen voor het treffen van voorzieningen geheel/deels ten laste van het relevante tekort gebracht. Gezien het landelijke beeld kunnen wij deze visie van de inspecteur delen.

Toch willen wij over dit bijzondere voorschrift de volgende opmerkingen en adviezen plaatsen:

1. Zoals bekend is de gemeente Boarnsterhim voornemens om op 1 januari 2014 tot herindeling over te gaan, waarbij het uitgangspunt is dat de gemeente schoon wordt opgeleverd. Schoon opleveren wil zeggen dat de rechtsopvolgers niet worden geconfronteerd met oude tekorten. Het bijzonder voorschrift wordt voor 10 jaar opgelegd en heeft derhalve niet alleen betrekking op de gemeente Boarnsterhim maar ook op de rechtsopvolgers. De vraag kan worden gesteld hoe dit bijzonder voorschrift zich verhoudt tot een schone oplevering en of er een bijzonder voorschrift kan worden opgelegd aan een gemeente die geen aanvraag heeft gedaan voor een aanvullende uitkering.
2. Gezien de huidige omstandigheden staan de rechtsopvolgers in het jaar 2015 onder repressief toezicht. Bij deze vorm van toezicht is het gebruikelijk dat er geen andere informatie wordt opgevraagd dan informatie die betrekking heeft op een structureel sluitende begroting. Aangezien de tussenkomst van Gedeputeerde Staten, als toezichthoudend orgaan, geen toegevoegde waarde heeft adviseren wij u dan ook om de gemeente(n) rechtstreeks aan het ministerie van Binnenlands Zaken te laten rapporteren.

3. Het bijzonder voorschrift wordt voor een periode van 10 jaar toegepast. In de gemeentelijke reactie wordt aangegeven dat dit een ongebruikelijke periode is. Met deze zienswijze van de gemeente kunnen wij instemmen en adviseren u dan ook om een nadere te onderbouwing te geven hoe deze termijn tot stand is gekomen.
4. Het bijzonder voorschrift stelt dat er jaarlijks op basis van de rekeningcijfers gerapporteerd moet worden. Jaarlijks moet inzicht worden gegeven in het verloop van de voorzieningen. Niet helder is op welk moment de betalingsverplichting ontstaat. In een onevenwichtige markt is er sprake van prijsdalingen en prijsstijgingen, waarbij ook schommelingen kunnen optreden in het voorzieningenniveau. Indien alleen het (jaarlijks) voordeel tot terugbetaling leidt, dan zal bij een dalende markt ook compensatie plaats moeten vinden. Wij adviseren u dan ook om in enig jaar een 0 meting aan te brengen ten aanzien van de voorzieningen en aan het einde van de termijn af te rekenen.
5. Het ziet er niet naar uit dat de woningmarkt zich op korte termijn zal herstellen. Beide nieuw te vormen gemeenten hebben in de huidige situatie nog voldoende mogelijkheden om in de toekomst (eigen) gronden te ontwikkelen. Het is niet ondenkbaar dat de rechtsopvolgers meer prioriteit zal geven aan het ontwikkelen van deze gronden omdat er geen terugbetalingsverplichting op rust. Het gevolg hiervan is dat de in het bijzonder voorschrift genoemde complexen in een nadeliger positie komen te verkeren.

Een afschrift van deze brief doen wij toekomen aan zowel de Raad voor de Financiële Verhoudingen als aan het gemeentebestuur van Boarnsterhim.

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

drs. A.J. van den Berg, secretaris

